

**Metsäalan strateginen ohjelma
tilannekatsaus**

**Metlan ja Tapion seminaari
23.9.2009**

Juha Ojala

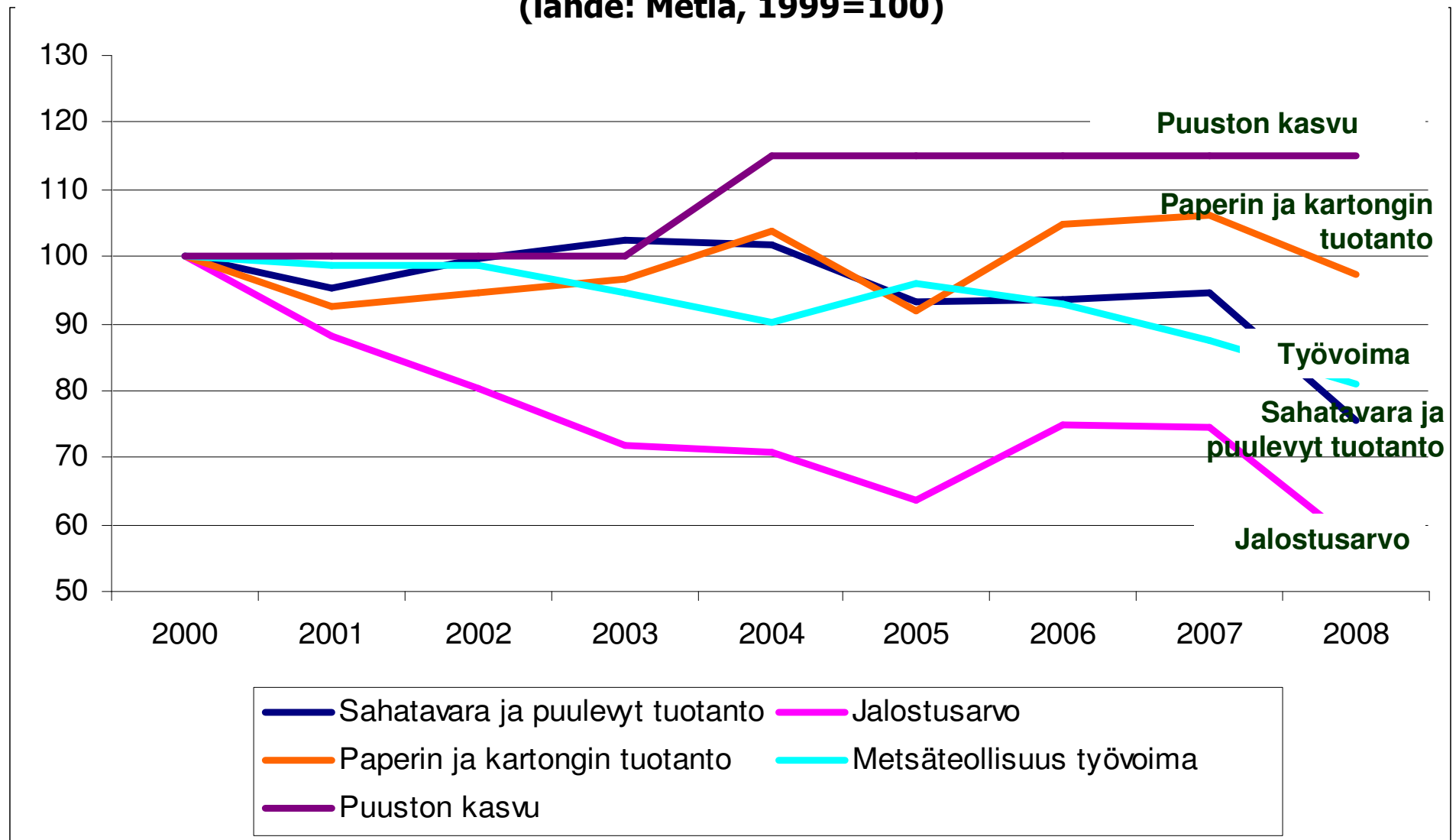

Esityksen sisältö:

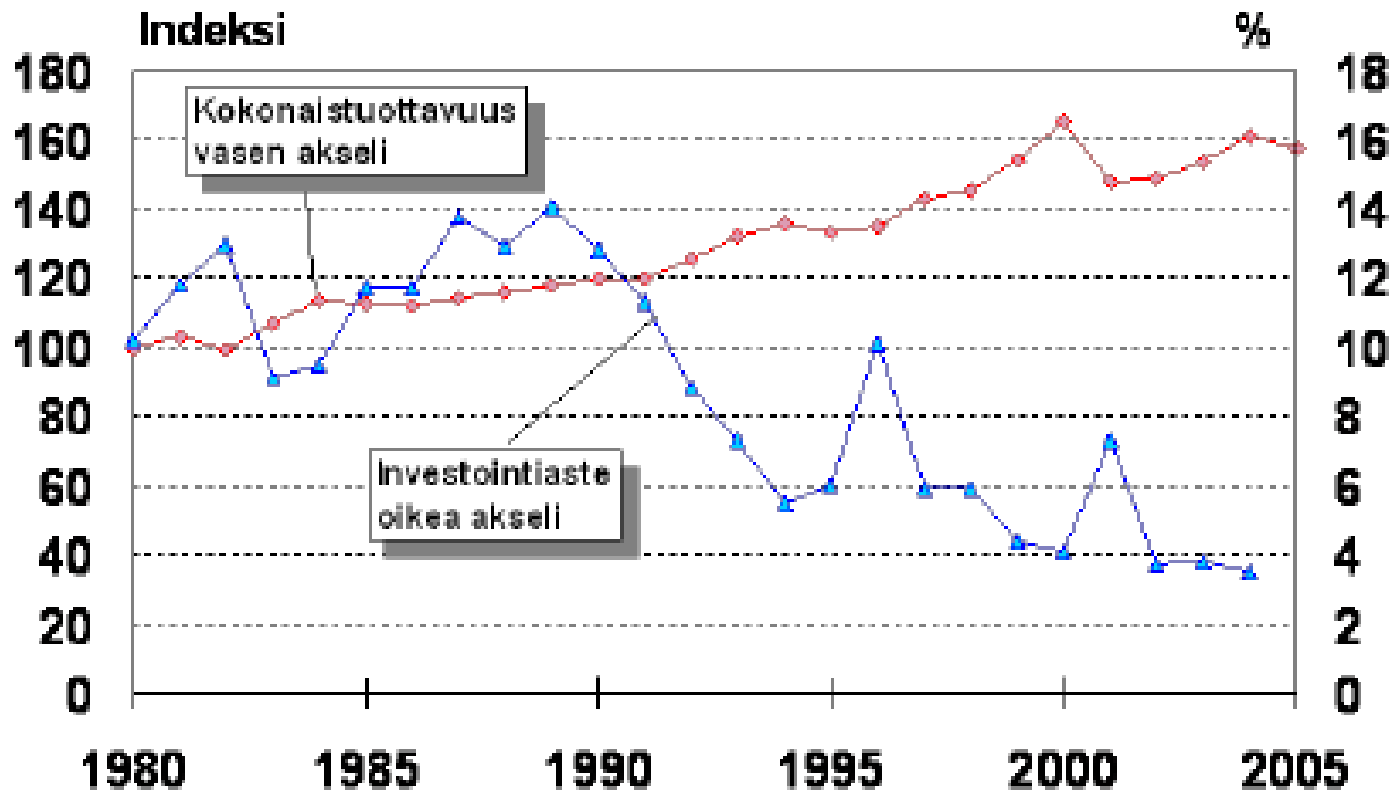
- **Metsäalan strategisen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet**
- **Työn painopisteet ja organisointi**
- **Metsäsektorin kilpailukykyraportti ja ehdotukset metsäsektorin kilpailukyvyn kehittämiseksi**

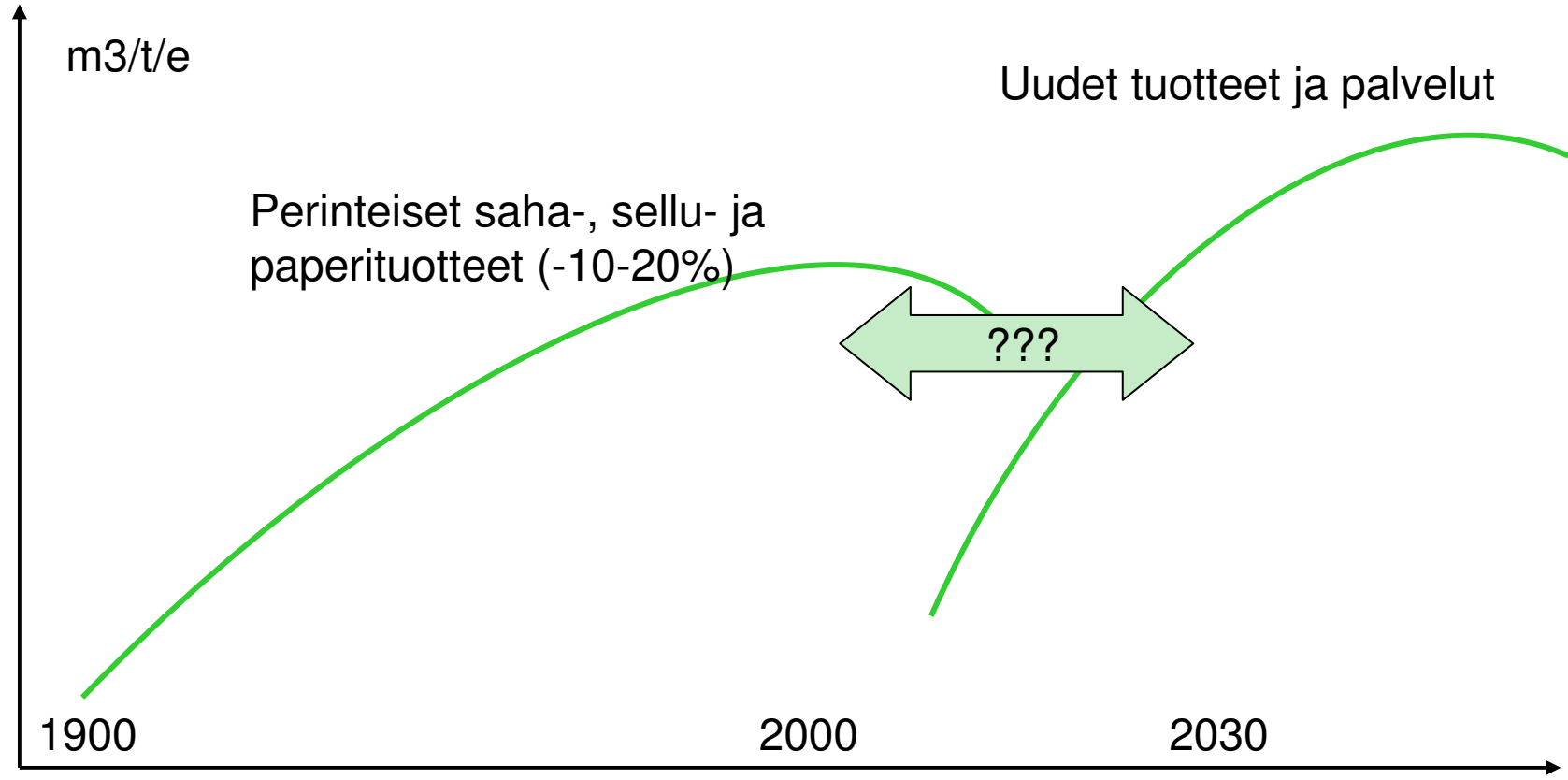
Metsäteollisuuden jalostusarvo, työvoima ja tuotanto sekä puuston kasvu (lähde: Metla, 1999=100)

Metsäteollisuuden kokonaistuottavuuden kehitys ja investointiaste Suomeen (Indufor)

Metsä- ja puutuoteteollisuus Suomessa?

Metsäalan strategisen ohjelman (MSO) tavoitteet:

MSO:n tavoitteena on:

- **ennakoida ja seurata metsäalan rakennemuutosta,**
- **koordinoida metsäteollisuuden ja metsäsektorin toimintaedellytystyöryhmän (ns. Ahon työryhmän) esitysten toimeenpanoa ja**
- **tehdä tarvittaessa uusia aloitteita metsäalan kehittämiseksi.**

Keskeiset metsäalan toimijat mukana MSO:n johto- ja työryhmissä. Ohjelma raportoi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle.

Osa hankkeiden tavoitteista on yhteisiä Kansallisen metsäohjelma 2015 hankkeiden kanssa ja MSO täydentää sekä tukee KMO 2015:n toimeenpanoa. Työ- ja vastuujaako on tehty yhteistyössä MMM:n kanssa.

Ohjelma käynnistää ja toteuttaa metsäalan strategisia tavoitteita tukevia muutosprosesseja, jotka kehittävät toimialaa sekä sitä koskevaa lainsäädäntöä, hallintoa ja toimintaedellytyksiä. Tavoitteena saada tärkeimmät ja vaikuttavimmat muutosprosessit konkreettisesti liikkeelle.

Metsäalan strategisen ohjelman (MSO) käynnistyminen:

- **Johtoryhmä kokoontunut kaksi kertaa, toukokuussa ja elokuussa**
- **Painopistealueet määritettiin toukokuussa, toimenpiteet aloitettiin kesän aikana**
- **Ohjelma on organisoitunut kuuden painopistealueen mukaisiksi työryhmiksi, joiden vetovastuu on vastuutettu henkilötasolle. Työryhmiin on haettu asiantuntijat eri ministeriöistä, TEM:n osastoilta ja yksiköistä sekä alan yrityksistä ja etujärjestöistä.**
- **Työryhmien työn pohjalta ensimmäiset toimenpide-ehdotukset on tehty elokuussa**

MSO:n painopistealueet ja toimenpiteet:

- 1. Metsätalouden ja metsä- ja puutuoteteollisuuden kotimaisen tuotannon kilpailukyky** koostuu eri tuotannontekijöistä ja toimintaympäristöstä. Näiden osalta on kerätty tietoa eri lähteistä ja toteutettu nopealla aikavälillä kansainvälinen vertailu. Kesän aikana aineisto analysoitiin ja tehtiin kilpailukykyraportti. Työryhmän työn pohjalta on tehty toimenpide-ehdotuksia kilpailukyvyn parantamiseksi, jotka MSO-johtoryhmä päätti saattaa tiedoksi valtioneuvostolle. Asiakokonaisuus menossa talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelyyn. Vetovastuu TEM/Juha Ojala.
2. Metsäalan yritysten toimintamahdollisuuksien kehittämiseksi toteutetaan kaksi eri osaprojektia:
  - 21. Keskitytään **metsäalan yritystoiminnan edellytysten ja liiketoimintaosaamisen kehittämiseen metsäpalveluliiketoiminnassa**. Työryhmä on työstämässä ehdotuksia. Vetovastuu TEM/TYO Pertti Hämäläinen.
  - 22. **Selvitetään uusien innovaatioiden ja liiketoimintamallien sekä rahoituksen kehittämissuhteet metsä- ja puutuoteteollisuudessa sekä metsään liittyvissä palveluliiketoiminnoissa**. Uusien liiketoimintamallien ja mahdollisen metsäalan yrityskiihdyttämön kehittämistyö on käynnistysvaiheessa. Veto-vastuu TEM/INNO Janne Känkänen.

MSO:n käynnistyminen:

- 3. Puumarkkinoiden toiminnasta on käynnistynyt ulkopuolinen selvitys ja kansainvälinen benchmarking**, jonka perusteella tehdään toimenpide-ehdotukset puumarkkinan toimivuuden ja ennustettavuuden parantamiseksi. Ulkopuolisen analyysin toteuttaa Pöyry Forest Industry Consulting, jonka alihankkijana toimii Metla. Selvitys ja johtopäätökset toteutetaan lokakuun loppuun mennessä. Vetovastuu TEM/TMO Raimo Luoma.
- 4. Puuperäisen energian tuotannon laajentaminen** edellyttää toimenpiteitä energiapuun saatavuuden varmistamiseksi merkittävästi kasvaville määrille. Metsähakkeen kasvava markkinoille tulo vaatii huomattavasti kasvavia resursseja hankintaketjuun. Työryhmä tekee toimenpide-ehdotukset metsähakkeen markkinoille tulon sekä energiapuun korjuun ja kuljetusten työvoima- ja kalustokysymysten ratkaisemiseksi. Työryhmä on aloittanut työnsä syyskuussa ja määrittänyt painopistealueensa. Vetovastuu TEM/Juha Ojala.

MSO:n käynnistyminen:

5. **Puutuoteteollisuudella ja puurakentamisella** on merkittäviä mahdollisuuksia kansainväliseen kasvuun. PuuSuomi – verkostohanke käynnistetään uudelleen, varmistetaan puuraaka-aineiden tasapuolinen kohtelu julkisten hankintojen ohjeistuksessa ja rakentamismääräyksissä ja kehitetään alan liiketoimintakonsepteja.

Käynnistetään puutuoteteollisuuden ja puurakentamisen markkinoinnin ja kansainvälisen liiketoiminnan kehittämishanke (budjettiesitys 2010) yhteistyössä mm. Metsäteollisuus ry:n, Suomen Sahat ry:n ja Puuteollisuusyrittäjät ry:n kanssa. Ohjelma on käynnistynyt taustaselvitysten osalta. Vetovastuu TEM/Reima Sutinen.

6. Metsäteollisuus- ja puutuotealan yritykset ovat uudistuneiden liiketoimintastrategioidensa mukaisesti **panostamassa merkittävästi uusien tuotteiden ja palveluiden T&K-toimintaan** julkisen sektorin tukemana. Metsä- ja puutuoteteollisuus yhdessä julkisen sektorin toimijoiden kanssa on käynnistänyt mm. Metsäklusteri Oy:n ja Finnish Wood Research Oy:n (FWR) toiminnat. Käynnistetään puutuotealan innovaatio ja tuotekehityshanke Tekesin johdolla.

Julkista rahoitustukea ehdotetaan ohjattavaksi pilottihankkeisiin (mm. biojalostamot), tavoitteena on tukea FWR:n käynnistymistä (budjettiesitys 2010) ja kehitetään toimialan ennakointityötä ministeriöiden ja toimijoiden yhteistyönä.

Käynnistetään metsäalan ennakointiverkoston toiminta. Ennakointityön organisoinnin osalta vetovastuu MMM/Marja Kokkonen ja TEM/Juha Ojala.

Metsäalan strategisen ohjelman (MSO) organisointi

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta

Vastuuministeri elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen, joka raportoi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle ja toimii johtoryhmien puheenjohtajana

Metsäalan strategisen ohjelman MSO – johtoryhmä
Pj. elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen
varapj. maa- ja metsätalousministeri Sirkka Anttila
ja valtiosihteeri Veli-Pekka Nummikoski

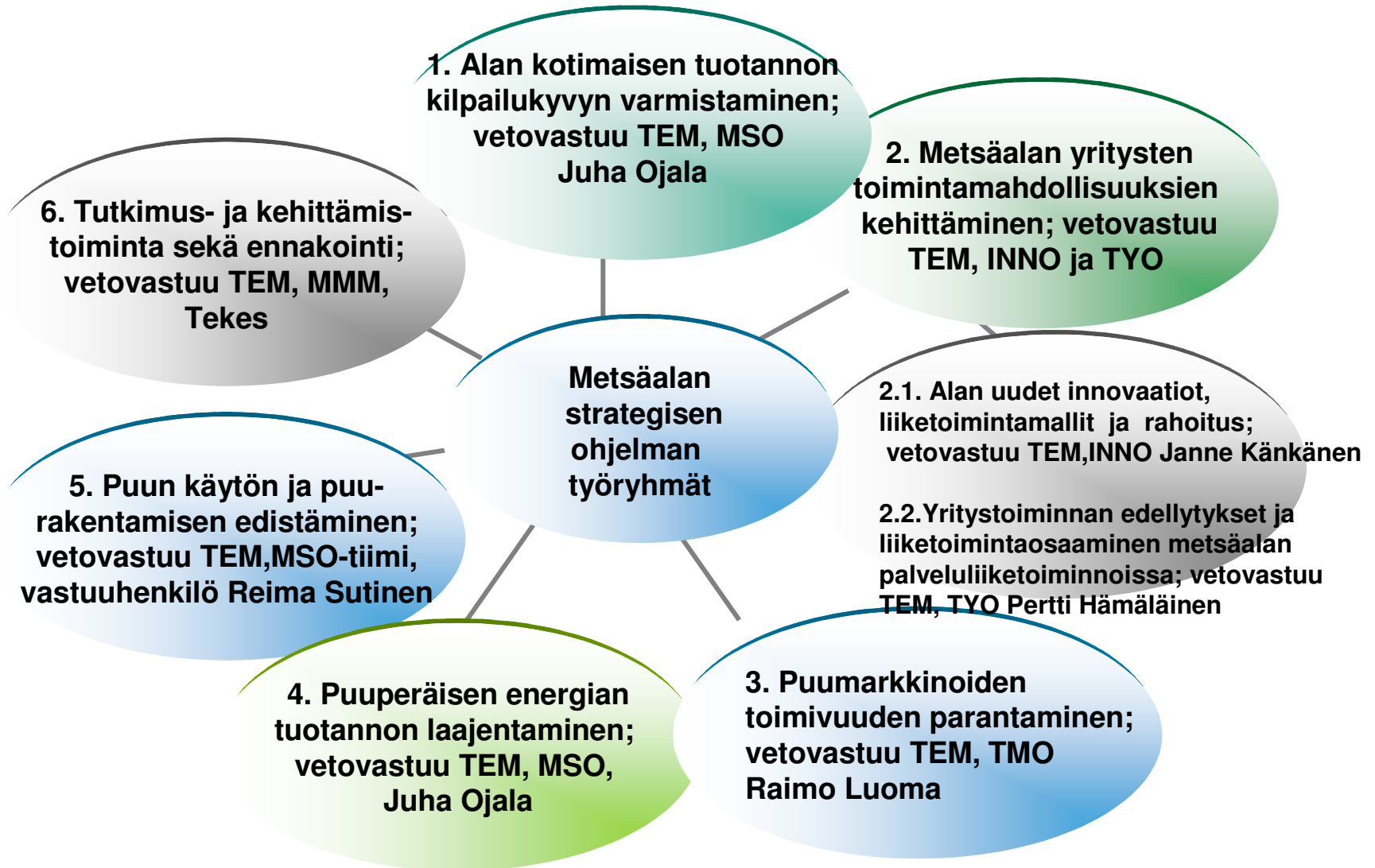
TEM – konsernin sisäinen johtoryhmä TEMSO

MSO – tiimi,
vetäjänä strateginen johtaja Juha Ojala

Painopistealueet

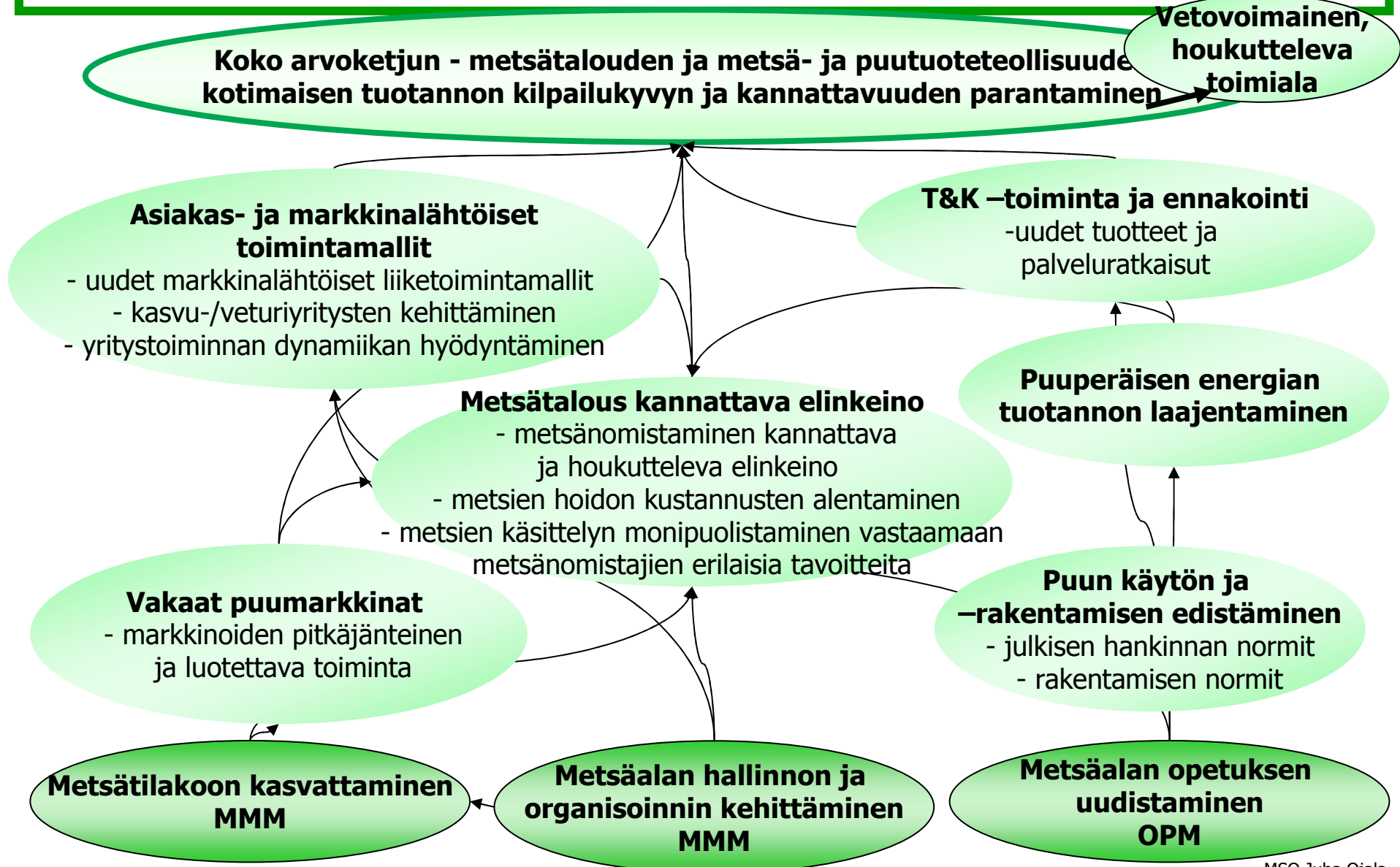
Metsäalan strategisen ohjelman painopistealueet ja työryhmät

Alan strategiset tavoitteet: Kannattava metsätalous ja metsä- ja puutuoteteollisuus

Klusterin tuotannon arvo kaksinkertaistuu v. 2030 mennessä -

Lisää hyvinvointia monimuotoisista metsistä – kotimaisen puun käyttö lisääntyy

Metsäalan strateginen ohjelma

METSÄSEKTORIN KILPAILUKYVYN PARANTAMINEN

Tavoitteena on:

- **Turvata metsä- ja puutuoteteollisuuden sekä metsätalouden muodostaman koko arvoketjun kilpailukykyinen toimintaympäristö,**
- **panostaa puutuotealan ja puurakentamisen kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseen,**
- **panostaa kestävän kehityksen mukaisen puuenergian käytön lisäämiseen.**

Metsäalan strateginen ohjelma

Ehdotukset metsäsektorin kilpailukykyä vahvistaviksi toimenpiteiksi (1):

Nopeavaikutteiset toimenpiteet:

- **Sopeuttamalla metsäteollisuuden energiaverotuksen taso kilpailukykyiseksi kilpailijamaiden kanssa esim. energiaveroleikkuria kehittämällä (VM) ja varmistamalla energian saatavuus (TEM).**
- **Käynnistetään puutuotealan markkinoinnin ja kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisohjelma (TEM).**
- **Käynnistetään puutuotealan ja puurakentamisen innovaatio-, teknologia- ja tuotekehitysohjelma (TEM).**
- **Rahoitetaan biomassapohjaisia energiatuotteita tuottavan uuden teknologian ja metsäteollisuuden uusien tuotteiden kehittämishankkeita (TEM, Tekes).**
- **Puuenergiaa käyttävien laitosinvestointien energiatuki (TEM).**
- **Lisätään energiapuun korjuun ja haketuksen kasvavien tavoitteiden mukaista tukea (MMM/KMO).**

Metsäalan strateginen ohjelma

Ehdotukset metsäsektorin kilpailukykyä vahvistaviksi toimenpiteiksi (2):

Pitkävaikutteiset toimenpiteet:

- **Puunhankinnan ja raakapuun hinnanvaihtelujen tasaamiseksi sekä luottamuksen ja pitkäjänteisyyden lisäämiseksi kehitetään puumarkkinoille uusia toimintamalleja (TEM).**
- **Investoidaan metsäsektorin infrastruktuurin kehittämiseen liikenne- ja viestintäministeriön syksyllä 2009 käynnistämän selvityksen perusteella esim. energiapuuterminaalit, tärkeät tie-, rata- ja vesiväylät (LVM).**
- **Tavoitteeksi asetetaan metsätilakoon merkittävä kasvattaminen (keskimäärin 50-100 ha) puumarkkinoiden ja metsätalouden kannattavuuden turvaamiseksi. Metsätilojen koon kasvattamiseksi mahdollisina toimenpiteinä selvitetään (MMM/KMO, VM):**
  - **luovutusvoiton verohuojennus kaupoissa, joissa metsätilakoko kasvaa,**
  - **perikuntien ja kuolinpesien hallinta-ajan rajoittaminen ja**
  - **maataloudessa käytettyjen sukupolvenvaihdoshuojennusten käyttökelpoisuus metsätilakoon kasvattamiseksi.**
- **Edistetään toimivien metsäpalvelumarkkinoiden synnyttämistä purkamalla alalle tulon esteitä ja tuetaan uuden yrittäjyyden ja liiketoiminnan kehittämistä (TEM, MMM).**

Metsäalan strateginen ohjelma

Ehdotukset metsäsektorin kilpailukykyä vahvistaviksi toimenpiteiksi (3):

Pitkävaikutteiset toimenpiteet:

- **Edistetään metsäalan T&K-toimintaa kohdentamalla käytettävissä olevia resursseja energiapuun korjuu- ja kuljetusteknologian kehittämiseen ja metsänhoitotöiden koneellistamiseen uuden teknologian käyttöönoton nopeuttamiseksi (MMM/KMO, TEM).**
- **Käynnistetään metsien käsittelymenetelmien ja neuvonnan hallittu monipuolistaminen metsien käyttöä ja hakkuita kannustavaksi, jotta myös muuttuva ja aikaisempaa monitavoitteisempi metsänomistajakunta hoitaisi metsäomaisuuttaan aktiivisesti ja tuottavasti omien tavoitteidensa mukaisesti (MMM/KMO).**
- **Julkisten hankintojen politiikan tarkentaminen siten, että ympäristö- ja ilmastoperusteilla asetetaan etusijalle uusiutuvista luonnonvaroista tuotetut tuotteet (TEM).**
- **Varmistamalla alan koulutuksen ja tutkimuksen riittävät resurssit (OPM, MMM/KMO).**

Metsäalan strateginen ohjelma

Ehdotukset metsäsektorin kilpailukykyä vahvistaviksi toimenpiteiksi (4):

Alan strategisen rakennemuutoksen tukeminen:

- **Edistetään aktiivisesti uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvaa tuotantoa ympäristömyönteisen energian sekä materiaalien tuotannossa ja käynnistetään laaja, riippumaton kansainvälinen tutkimus puuraaka-aineen käytön etujen selvittämiseksi.**
- **Vahvistetaan metsäalan edunvalvontaa EU-tasolla.**
- **T-K –toiminnan suuntaaminen palveluratkaisujen kehittämiseen metsäalalle perinteisen tuotekeskeisen tuotannon ohelle.**

Kiitos

juha.ojala@tem.fi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

MSO Juha Ojala